

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637054

Discursus XXV. De Sacramento Matrimonij. Ut conjuges Christiani officio
suo satisfaciant, docentur, debere eos in tribus rebus suum honorare
Matrimonium, scilicet in ijs, quæ præcedunt, quæ illud ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51667)

perest, exsiccat penitus, sic ut Sacerdos omnibus Mundi curis, ut decet, liber, DEO totus adhæreat. Ita præparatus accedere ad Sacrificandum poterit: curandum tamen deinceps, ne unquam ponat sollicitum illum metum, non respondendi omni vitæ suæ genere magnis illis, quibus se dignatione tam celsâ admittendâ obstrinxit, obligationibus. Corallium medió statu esse non solet; aut herba est, aut in lapidem obdurecit. Ita & Sacerdos, aut mollis penitus ac flexilis est, devo-

tionis in DEUM ardore, si grandi suo debito responderet; aut si DEI donis malè utitur, obstinatione planè obduratur. His cogitationibus, his sensibus imbutus, quisquis initiari se patietur, sacrisque Altaribus admoveri, næ ille confidere poterit, suo se ministerio pariturum Cælo lætitiâ, Ecclesiæ solatium, sibi multisque alijs salutem, illique haud absimilem Domino futurum, cujus vice, in munere tam honorifico, in terris fungitur. *Assimilatus est Filio DEI.*

DISCURSUS XXV.

De matrimoni Sacramento.

IUm potentissimus Deus producto jam Mûdo ad hominem condendum accederet nõ totum uno quasi nisu absolvit; sed è limo primùm velut statuam effinxit; de in divini oris sui flatu animâ illi inspiravit & vitam. *Formavit Dominus Deus hominem de limo terræ, & inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ.* Non diversam proportionem quadam rationem idem Deus in statuendo Matrimonij Sacramento securus est. Matrimonium primò statim ratum esse firmumque ipsemet voluit. *Quod Deus conjunxit, homo non separet.* Quis hoc neget? Quid tamen Matrimonium, his firmatum legibus, erat, nisi ex limo statua? Quid, inquam, nisi contractus, nihil penitus

ultra contractus civiles ceteros specialis perfectionis sortitus, & intra naturæ ordinè relictus; quo statu res manserit, donec naturam hominis DEI Verbum induit. Tunc enim Deus Homo divino quodâ Spiritu luteam hanc velut massam animavit; & Matrimonium ad Sacramenti dignitatem extulit. Atque adeò non minùs differunt inter se contractus Matrimonij in Lege veteri, & contractus Matrimonij in Lege gratiæ, quàm argillacea illa & exanimis Adami figura, ab Adami spiritu & vitâ donato. Utraque in conditione Adami DEI opus fuit; in prima quidem opus luteum; in altera verò Conditoris sui viva & perfecta imago. Non est igitur ambigendum, quin rectè Christi Sectatoribus Apostolus præceperit, ut Matrimonium honorarent: *Honorabile connubium in* Herb. 133

Zz

omni.

omnibus. Mihi ideo aliud non incumbit, nisi ut modum vobis ostendam, quo, quem Apostolus exigit, Christianorum nuptiis honor exhibeatur, ut Servatoris nostri, qui Sacramenti dignatione illas tam illustres reddidit, finis nos respondeamus eundemque ad scopum referamus omnia. Id quod hac dissertatione mihi propositum est, siquidem attentis animis doctentem audieritis. Conjugium equidem honore dignum est in omnibus, quæ ad ipsum spectant, in his, inquam, omnibus, quæ antecedunt, in his deinde, quæ comitantur, ac denique in his, quæ consequuntur: *in omnibus.* Quod cum ita sit, tribus his, quæ dixi, respondentibus totidem Dissertationis hujus partes esse volo, ut accuratè non minus quàm distinctè rem omnem pertractemus.

I.

II. Primò itaque honorabile est Conjugium in eo, quod præcedere oportet; in fine scilicet debito sanctè spectando, & in prudenti mediorum ad eundem finem optatione. Si quæramus ex nubili aliqua Puella, quid ipsam impellat ad Conjugium quamprimùm ineundum? Reponet illa; ut loco sit aliquo inter homines, ut maternæ tandem ferulæ & disciplinæ se eximat, ut ipsa familiæ caput sit. Iane fines isti Sacramenti dignitatem & sanctitatem non dehonestant? An non hoc quoque est velle, ut Cælum terræ famuletur? Ut illud hujus suis in operibus tantum emolumenta spectet? Igitur nefas est, tam humilia, tam abje-

ta Christianis Sponsis esse proposita, cum inter se contrahunt. Hoc spectent oportet, ut eo res ipsorum statu sint, in quo certius salutem consequantur: qualem quidem multis esse statum conjugij extra controversiam est. Quin, monente S. Augustino, Sponsis id satis esse non debet, ut sua tantum, etiam vera, emolumenta quærant; debent etiam velle prodesse bono publico: cum Reipublicæ totius humani generis, maxime autem Ecclesiasticæ & Sacræ causâ, institutum sit conjugium, quæ hac viâ alios idem aliòsque subditos nanciscitur, quos suo Magisterio Cælo maturos & idoneos efficiat. Sponsi igitur Christiani mutui illius consensûs causam rogati, hanc maxime reponere deberent: ut novos Christo, novos Ecclesiæ subditos gignant; utque sobolem propagent, quæ etiam futuro ævo Deum revereatur, ei seruiat, & cum ipsismet olim in patria eundem amet, glorificet, eoque per omnem deinceps æternitatem fruatur. *Hæc esse debet piorum Conjugum intentio, ut regenerationi generatio preparatur.*

III. At quàm pauci tam nobilem ad scopum collimant! Rem magnam præstare videntur, si non una & sola sensilis voluptas ipsis proposita sit, & tam non ultra humanam conditionem Christiani se Conjuges attollunt, ut prope infra brutalem se abjiciant. Invenire sanè est non unum par ejusmodi Conjugum, qui nihil animo spectent contrahendo sublimius, quàm cujus vel bruta sint capacia. Ubi hodie est, qui cum Tobia affirmare verè possit:

possit. Tu Domine scis, quia non luxu-
ria causâ accipio Sarâm conjugem, sed
sola posteritatis dilectione, in qua bene-
dicatur nomen tuum in secula: Pleri-
que ad hæc sublimia in re tam gravi
mentis oculos se attollunt quidem;
non aliâ magis causâ, quàm quia vili-
ac neglecta sua illis est anima: unde
ipsa in hisce deliberationibus non au-
ditur; etsi non alterius magis quàm
ejus res agatur. Priscorum Philoso-
phorum aliqui Animam hominis pau-
xillum Aquæ esse dixerunt: alij ære-
is, alij igneis particulis formatam som-
niabant: qui tamen tam abjectè de
ea sentiret, ut crassis terræ atomis coa-
gularam deliraret, inventus est nemo.
Ex tam vili tamen elemento compa-
ctam non pauci Christianorum viden-
tur existimare: certè ut lutum ac ter-
ram eam considerant, ut lutum cal-
cant, & mansuris ac æternis ejus bonis
utilitatem, aut voluptatulam quamli-
bet ex lem, ex terrâ natam, incredibili
stultitiâ anteponunt.

IV. Cùm autem circa finem errat-
tur tam turpiter, mediorum electio san-
rior esse non potest. Pergamus igitur,
& quæramus ex earum aliquâ, quæ ad
Nuptias anhelant, quibus ipsa medijs
ad finem hunc suum pertingere labo-
ret? Equidem, si nondum depuduit,
pigebit illam respondere, tam sibi
conscia est, non facere ad sanctitatem
Matrimonij ea, quibus ipsa utitur: at-
que utinam non cum illa aperta fronte
pugnarent! Utitur certè verborum
licentiâ, oculorum in verecundiâ, pre-
cum impotuitate & impudentiâ,
quin, ô probrum! prompto in faci-

nus pudendum consensu. Puella nu-
bilis jure suo agere videtur, si domi af-
sidua sit ad fenestras, in Templo ocu-
lis in omnem partem vaga; si risum
in vultu, nuditatem non in facie dun-
taxat, sed in brachijs, humeris, sinu
præ se ferat; perinde ac si Uxor ocu-
lorum duntaxat æstimatione, ut res
quælibet vilissimæ, non justis ponderis
examine esset comparanda. Interim,
ut maritum ipsa inveniat, nihil se præ-
ter fas agere putat, si vitæ suæ licentiâ
tori populo sit offendiculo; nec adver-
tit, idem se agere, quod venator, qui
ut è silva Damulam proliceret, totam
Incendio silvam vastaret. Non hæc
sunt media, quibus Sacramenti digna-
tione potiri oporteat. Sola ad rem fa-
ciunt, verecundia, honestatis amor,
publici fuga, quæ præcipuè castam,
& dignam amari puellam commen-
dant.

V. Vellem sanè, non ultra procef-
sisset malum. Honesti conjugij pro-
curandi specie invaluit hodie Christia-
nos inter Juvenes abusus, quem ne Al-
corani quidem Discipuli hæcenus to-
lerârunt: licentia nimirum nullis li-
mitibus coercita agendi conversandi-
que cum sexu dispari, sine arbitris. Il-
le huic, hæc illi loquitur familiaritate
intima ordiuntur contractus, & tan-
tùm non jam ut Conjuges convivunt.
Tertullianus de eo loquens, qui illiba-
tam tueri pudicitiam velit, cum fu-
nambulo illum confert: ut illam ob o-
culos ponat curam studiumque, quò
quisque conari debet, ne carnis suæ
cupiditatisque pondere medio & æ-
quilibriò dimotus alterutro ex latere

præceps ruat. Quotò autem majori jure nos dicemus in re nostra, debere nostrates Juvenes esse *Eunambulos pudicitia*? Si Puella Juvenem, si Juvenis Puellam amare cœperit; quanta arte, quanta attentione est opus ad gressum quemlibet, ne fallente vestigio utriq; præceps ruat, aut nativo sensuum pondere, aut eo, quod amor addidit, è medio dimotus? Amoris nomine, si S. Thomæ credimus, quævis sæpe malè ordinata animi affectio venit; hic enim omnibus imperat, easque post se rapit, non alter ac princeps in horologâ machinâ rota minores ceteras: unde cui cum Amore pugnandum est, rem sibi cum toto pravatum propensionum agmine esse sentiet. Quid agent igitur, ingemino, quid agant Hic & Illa eo in rerum statu, ne ruant? Quotiescunque plateas obambulans incido in ejusmodi Juvenum par, qui ad domûs ostium confabulantur malè cauti, rident, nec obiter tantum, ita me affici sentio, ut qui artis rudem funi inambulare videt, cui momentis propè singulis animus occidit: *Non cadit.* Quid igitur erit, si etiam hodierno more sine arbitris familiarissimè simul versentur? Quomodo hæc conjunctio gravissimum morum honestati vulnus infligere non potest? Aqua stagnans mixta fluviali potantibus perquam insalubris est. Faxit igitur bonus DEUS, ne & hæc diversi sexus Juvenum eadem ex vicinia commixtio, conjugij spe permilla, potum non faciat Christi Servatoris nostri palato tam insipidum ingratumque, ut ne fel quidem vino mixtum in Calvaria jugo

Hippocr.
lib. de,
aër. acq.

magis insipidum fuerit. *Vinum cum felle mixtum.*

VI. Non desunt, qui existiment; his artibus, & amore pronubo concitata connubia præ cæteris esse felicia; cum pergant dein Conjuges mutuo se amore prosequi quoad vixerint. At ego hanc opinionem non sequor: aliter enim me sentire docuit magistra experientia, quæ sæpe ostendit, ijs, qui tam ardentem mutuo amâtant, accidere, quod ebrijs. *Sæpe ebrijs, teste Philo. Sect. 3. Prob.* sopho, *unares videitur multiplex: neque priusquam exhalent crapulam, vel discernere paulò remotiora, vel numerare sine errore valent, Non possunt videre objecta remota, nec illa numerare.* At ubi digessere vinum, quod vaporum suorum fumo illas oculis nebulas offuderat, quæ prius non poterant, nunc ad unguem discernunt. Idem amore ebrijs evenit. Putant amatam sibi puellam, omnis generis doliibus, mille alijs potiorem esse. At ubi eam dixerint, & amoris ille fervor tepuerit, pulsus jam nebulis & judicij acie illustratâ, errorem agnoscunt, quando jam corrigi non potest. Vident, quæ tali ex connubio securura sunt, omnia, quæ antea velut remota dispicere nequibant: numerant tunc fructus, qui nascituri sunt pessimi, ad unum omnes, cum prius ne obiter quidem eosdem numerare valuerint.

VII. Felices proin Puellæ, quæ non his artibus maritos quærunt, nec hæc ingrediuntur semitâ, quò tritâ magis, hoc magis lutulentâ! lætari illæ poterunt, quâ hinc migrandum erit horâ, cum opes ingentes considerabunt, quas

quas annis illis subiectis cumulârunt , quibus earum sociæ solitudinem exo- se animarum in publico jacturam fe- cerunt. Ridebuntur, non nego, mo- destæ istæ & solitariæ, nec tacitè rusti- citatis arguentur, dum tam communia ceteris pereundi pericula cautè decli- nant. Sed quid irrisiones istæ, quid acerba nocent dictæ, dum sancta ista rusticitas tantas ipsis utilitates parit ? Apum aliqua silvas habitant, visu et- iam deformes; mel interim conficiunt suavissimum, & multò abundantius, quàm domesticæ aliæ & belluæ.

VIII. De ijs postea quid dicam, qui, nequis obex nuptias turbet, multo an- tè tempore mutuâ se promissione obli- gant ? Non vereor dicere, hos quoque uno tantùm gradu abesse ab exitio. Augetur siquidem conventionem hâc mutua confidentia, & præmatu- râ, sensusque illecebris extortâ persuasionem, ut suam aspiciat Juvenis puellam, quæ sua nondum est, & for- tassî nunquam erit. Sed quid in- terest ? Ubi voluptas arbitrum agit, tanquam messoria falce fertur senten- tia ; *Omnino, inquit ille, mea es : spo- pondi tibi & obligavi fidem, & ut obli- gavi, sic servabo.* Prò ingens rationis pondus ! Si ita ratiocinari licet, etiam Cinerum die rectè Paschalem Agnum manducabis, quia lapsò sacri Jejunij tempore, quò minùs id facias, prohi- bebic nemo. *Vaterra.* Dèi verba sunt, *cujus Principes mane comedunt !* An non autem & isti tot horis prandium anticipant ?

IX. Hæc autem Juvenum peccata, nisi vehementer fallor, plurimas mi-

seris calamitates accersunt ; duabus maximè de causis. Harum prima est, quòd sic nimis quàm citò amisso DE I timore facillimo negotio ab his ad alia delicta admittenda proficiant ; & pudor semel cum uno amante de- perditus, sensim etiam cum pluribus perdat. Atque sic hæc schola non- nunquam maximè infames prostibu- ^{Plin l.} ^{12. c. 24.} lis meretrices educat. Axiomatis in- ter Vinitores dignitatem obtinet asser- tio, quæ affirmat, nihil perinde no- xium esse vitibus, quàm si illis adhuc flores ferentibus dentæ pluvie cadant. Puella Matrimonio apta, vitis est, quæ jamjam Virginitatis florem mu- tatura est sobolis Dæo educandæ fer- tilitate. Hanc ergo vitem, si sub hoc ipsùm florum maturescientium tempus non pluvia modò, sed nocen- tissima grando percutiat, quis scit, an unquam reliquâ vitâ castos fructus la- tura sit ? Et verò, si usquam, hîc mise- rorum Juvenum cupiditas cæcam se esse demonstrat. Si quis enim ex eo- rum aliquo quærat ; honestamne & virtutis amantem Conjugem, an impu- dicam malit ? Honestam utique & pu- dicam, respondebit. At talem qui o- prar, cur ipse, quam eligit, impudicam & honestatis contemptricem facit ? Sanè cum eam ducet publicè, hone- stam duxisse dici non poterit. Ubi au- tem non honestam domum duxerit, quomodo de fide ejus securus esse po- terit ? Qui suam vineam, patefactâ per sepem laceratam viâ, ingreditur, quo- modo tutus esse potest, ne & fures eâ- dem, quâ ipse progressus est viâ, maximo vineæ damno, subsequantur ?

X. Altera calamitatum istarum causa est, quia pro eo, quod ad Sacramentum Matrimonij præparare se rectè factis Candidati isti deberent, pravis se onerant, quæ Gratia, quam ritè paratis, aut saltem non malè paratis daturus erat DEUS, plurimum detraxerunt. Quod in ijs multò maximè locum habet, qui aut malè consultà verecundiâ, aut quâ aliâ causâ, priùs quàm Matrimonium contrahant, ratumque habeant, Sacerdoti non aperiunt delicta tum, cum adhuc Sponsi essent, admissa. Hi siquidem neque tunc, cum mutuo assensu connubium perficitur, *Sor. 7. 4. dist. 6. q. 2. ar. 9. Sacramenti gratiam, peccatorum ob-* *Va. q. 2 p. Diss. 161. c. 2. S. Thom. suppl. q. 42. ar. 3.* *ce impeditam, accipiunt, neque ullo fortassis post tempore; cum non desint, qui sentiant, cetera, præter Baptismum, Sacramenta, fictè, ut loquuntur, suscepta, Gratiam remoto subinde obice porro non conferre. Satis proin patet, quantum sibi damni inferant hi, DEL timore destituti, & improvidi sponsi! Eâ causâ Matrimonij Sacramentum in Ecclesiâ DEUS Homo instituit, ut Conjugi utriusque medio illo Gratia conferretur, quâ & se mutuo constanter amarent, & propitio Numine liberos susciperent, educatèntque dociles, pudicos, verecundos, obedièntes; & ipsi præmaturâ suâ sagacitate aut magnam partem hæc sibi auxilia imminuunt, aut omnino præpediunt. Purgant se subinde cum dicto; nimiam Amoris vim malorum horum causam exitisse. Aliter omnino se res habet. Quid enim plus obesse quantumlibet odium posset? Non semel ne infernus*

quidem ullum habet Cæcodæmonem, qui tantum miseræ malæque consultæ Puellæ nocuerit, quantum illi obsuit perditè amantis, & stultè adorantis protervia.

XI. Quod tum maximè verum est, si, quod sæpe accidit, nequam Juvenis, non feridè, sed fictè fraudulentèque spondit, eo tantum sine, ut tum fœdam suam libidinem exaturaret, tergum mox delusæ obversurus. Mulo non absimilis, qui postquam avenam devoravit, vannum calcibus imperit. Sunt, qui amoris æstu tantum non conflagrare videntur, donec post multas verborum & pollicitationum blanditias, sublatâ malè persuasiva margaritâ suo mox vacuas conchas in litore deserunt, jacturam suam nullo jam fructu deplorantes. Fœdus bufo diductis, quantum patet, palpebris, utroque oculo, velut amore caprus mustellam inruetur: sed omnes istæ blanditiæ in funestam ingluviem desinunt, quâ ille hanc devorat. Id quod frequenter male cautis illis Puellis accidit, quæ aliarum damno sapere nolunt, sed malunt alias infelici earum forte reddi cautiores. Illacrymantur subinde miserabiles, proditæ, derelictæ, planèque afflictæ exclamant. *Provsus mihi persuaseram sincerè, & optima fide me sponsam electam: neque enim aliàs unquam votis ejus obsecundâsssem. O Dementes; Malè pellem licitamini Leonis nondum cap!*

XII. Quare si eo deinceps, quo oportet, loco Matrimonium habere cupitis (*Honorabile connubium in omnibus*) alijs

aliis vobis eam in rem medijs utendum
 est, quæ ab hucusque adhibitis pluri-
 mum differunt: ea autem potissimum
 sunt, Oratio, & Obedientia. Ethnici
 olim non alio facile in negotio Deo-
 rum suorum opem exquirebant soler-
 tius, quam dum de ducenda Coniuge
 agebatur: ac Christi affectu, Religio-
 nis, quam profitentur, obliti nihil os-
 citantiùs curant, minusque Deum in
 rem opem implorant. *Domus, & divitiæ*
dantur à parentibus; à Domino autem
proprie Uxor prudens. Dotem libera-
 lem dare tibi poterit homo, ac non
 Conjugem bonam. Hæc proprie ve-
 réque Dei donum est, qui solus novit,
 quid tibi expediat. Neque enim
 sufficit, feminam, quam ducturus es,
 in se bonam esse; necesse est eam tibi,
 tuisque commodis aptam esse atque
 idoneam. Septuaginta siquidem
 Interpretes voculam addunt, quæ rem
 bellissimè explicat, &, quem citavi-
 mus locum, ita reddunt: *à Domino a-*
ptatur mulier viro. Feminam, quam
 ducturus es, vestis instar esse oportet,
 corpori usquequaque accommodatæ,
 quæ neque curta sit nimium, ut
 totum tegat; nec æquo longior, ne
 pedes implicet. Eiusmodi autem
 vestem corpori ad amissim respon-
 dentem nemo rectiùs, quam Deus ad-
 aptat. *A Domino aptatur mulier vi-*
ro. Qui officinam ingreditur, ubi
 venales proponuntur vestes, quæ in-
 interpolatæ novarum speciem referunt,
 optabit ex iis sibi aliquam, quam &
 novam existimabit, sibi que planè ac-
 commodatam; etsi nec nova sit, nec
 corpori concinnè aptetur. Sic qui

suo aut alterius hominis arbitrio Con-
 jugem legerit, sæpe oculorù infido te-
 stimonio deceptus, inveniet nec genio,
 nec moribus sibi probatam, DEUS
 verò, ubi Conjugem ipse dederit, da-
 bit talem, quam usu ipso prober quis
 sibi velut ad amissim commensam, sic
 ut aptior altera obvenire non potuisse
 videatur; ita proflus, ut peritus arti-
 fex vestem corpori committitur, ne-
 quid uspiam minùs concinnum ap-
 tumque appareat. Talem qui ac-
 cipit Conjugem, magnum à Deo do-
 num accipit. *Mulier bona pars bona.* Si
 enim refert plurimum ad vitam ex
 virtute ducendam socio uti virtutis
 studioso, quantum intererit, Conjugem
 sortiri bonam, quæ comes erit, dum
 vixerit, individua? Non exiguus ea-
 rum est Conjugum numerus, quarum
 consortio mariti pravam vitam in mel-
 liorem commutârunt: sicut aliæ ma-
 læ etiam non paucos bonos perverte-
 runt. Vitis vicina Taxo sterilefcit;
 vicina olivæ, sapidiores suavioresque
 uvas gignit. Invenire autem bonam,
 ardui negotii res est, & in qua omnis
 ferme humana prudentia caliget.
 Proinde sicut qui iter faciunt, ubi nul-
 la eos, trita aliorum vestigiis, semita
 ad optatum locum dirigit, sideribus
 uruntur ducibus, & illa sedulo con-
 sultant; ita quem nulla humana soler-
 tia immunem ab errore præstat, Deum
 consulat, oportet: Non est idcirco
 cuiquam optanda priùs uxor, quam
 Deum precibus & diu, & multum fa-
 tigârît, magnæ Matris opem implo-
 rârit, locum aliquem multa religione
 incilcum adierit, Cælitum favorem
 sibi

Cor. in
 Eccl. c.
 26. n. 3.

sibi conciliant, egenos liberali stipe juverit, hisque artibus ac factis sua in vota DEUM flexerit. *Pars bona, mulier bona dabitur viro pro factis bonis*: non Juveni malis artibus, & studijs uxorem quærenti; huic enim talis obveniet, qualem ejus opera merentur: bonam habebit, qui bona præstiterit: *pro factis bonis*: cujus generis qui multa exercitavit, provocabit suas ad nuptias JESUM & MARIAM, quæ suâ illis præsentâ plurimum felicitatis afferent: *Erat Mater JESU ibi; vocatus autem est & JESUS.*

XIII. Meliore adhuc hac In re forte utetur, qui Orationi junxerit Obedientiam, Majorum nutui & imperijs præstandam: hæc enim multò maximè faventem quis suis commodis DEI Providentiâ experletur; cum Ille secundis libenter successibus eorum coronet negotia, qui ad parendû prompti sunt. Abusus est non ferendus, id quod multis hodie usitatissimum est: ut prius inter se Sponsi Juvenes pacifcantur, Parentes autem non nisi de promissis ratis certos faciant. Est hic fons gravissimarum inter familias dissensionum, turpium in moribus facinorum, dum diverfa à filijs genitores sentiunt, nec permittere volunt, ut quam ipsi legerint, ducant: idque sæpe non absque causa. Juvenes siquidem improvidæ juventutis vitio oculos duntaxat consultores adhibent; non minùs inconsultè, quàm qui domum empturus, solùm qualis illa foris appareat, exploraret. Parens, quem anni & experientia cautio-rem reddiderunt, hæc conjugij fœ-

dera respuit; quia de puellæ educatione & moribus, genio & dotibus accuratè certior redditus, providet suas in ædes introducendam Tigrim, pulchram illam quidem & maculis ad oculorum illecebras distinctam, sed ferream. Sive autem prudenti ducti ratione, sive nullâ, Parentes sese ejusmodi studijs opponant, illud longè certissimum est, suadere æquitate ac prudentiam, ne liberi in tam gravi negotio Parentum consilia negligant, neve suo ipsi arbitrio rem totam gerant, siquidem fortunatos suorum consiliorum exitus, & beatam conjugij societatem à DEO expectant. Quando sacrae literæ de Liberos nuptijs loquuntur, non Liberos, sed Parentibus earum curam attribuunt. *Trade filiam Eccl. 7. & grande opus feceris, & homini sensa 27. to da illam.* Nec aliter, ac Ecclesiasticus, ea de re scribit Apostolus, & Paris esse indicat, filia maritum quærere. *Qui Matrimonio jungit Virginem suam, bene facit.* Unde consequens est, quòd, etsi Liberos in arbitrio positum est, jungere se, cui maluerint; nec teneantur subire jugum, quod nolint, aut Parentum ad id imperio cogi possint: ferme tamen, ut secundi sint horum fœderum eventus, multùm conducet, si Parentum petantur & audiantur consilia, nec contra eorum sensa ac judicia quidquam decernatur; nisi quando palàm appareret, pravis eos studijs ducti, ut non nisi repugnantè ratione ipsi posset obtemperari. Saltem antequam promissa firmentur, Liberos Parentes consulere; id enim negligere non possunt, quin

pec-

cent in observantiam, quam illis cer-
to debent: penes eos tamen est, au-
ditis Parentibus, facere, quod visum
fuerit: maximè si antequam ad Pa-
rentes res deferretur, re ipsa, nulli al-
ligata conditioni, promissa interces-
sent: tum enim his omnino standum
est.

XIV. Juvat afferre historiam, quæ
malè cauti Juvenibus frenum inji-
ciat, ne temerè promittant, quod po-
stea nollent; & stimulos admoveat
ad præstanda cum fide, quæ promise-
rint. In Saxonia Puella quædam Ju-
veni sponsam se addidit, his additis
ditis: *Si alteri præter te nupsero, Da-
mon me rapiat.* Verùm ut ferrum
candens ceræ instar mollè est atque
tractabile, durum & intractabile cum
refrigerit; sic amoris illo æstu defer-
vescente Puella à se penitus diversa,
nullo suæ execrationis vel metu, vel
memoriâ, nupsit alteri. Ventum est
solennes ad Nuptias, & post lautas e-
pulas ad Choreas, miseræ sponsæ pla-
nè funestas; imò plus quàm funebres.
Duo siquidem mali Dæmones aliunde
adventantium Juvenum formam men-
titi adfuerunt, factæque saltandi copiâ
sponsam, velut honoris causâ, acce-
pere mediam, & post non multos
in orbitam saltus, infelicem, ut acci-
pitres cupitam prædam, sublaram in
auras secum asportavere. Facile est
cogitare, quo hæc aliorum præsen-
tium terrore sint gesta, quàm repente
mutata in planctum cythara. Auxit
horrorem, quòd altero mox die, sub
horam eandem, iidem, qui heri Juve-
nes denuo se stiterint, vestes, annulos,
R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. III,

monilia, omnè nque mundum Puellæ
muliebrem referentes; quo omni ad
pedes dolentis & attonitæ Matris ab-
jecto; Rebus his, abiecerunt, nescimus
quid agamus: tu eas tibi habe, nobis
satis est, Filie tuæ Animam nobis vin-
dicasse. Atque his dictis videri de-
suerunt. Rectius utique miseranda
hæc egisset Puella, si, quærendi mariti
curâ matris relicta, fidem tam temerè
alteri non obligasset, cujus violatio
æternæ ipsi felicitatis jacturâ, nun-
quam reparandâ, stetit: cum Proge-
nitorum secuta consilium &horta-
menta, beatâ tranquillitate hæc perin-
de ac alterâ in vitâ potiri potuisset:
hæc enim proprius obedientiæ fructus
esse consuevit.

II.

XV. Si porro tam sancta, tamque
honorabilia esse oportet, quæ Matrimo-
nium antecedunt, quantum magis
talia esse convenit, quæ comitantur?
Honorabile connubium in omnibus. Res
hæc vel tacente me loquitur. Satis
enim est dicere, sponsos dum in Tem-
plo, Parocho ac testibus præsentibus,
mutuo consensu jus in corpus suum
alter alteri tradunt, Sacramentum sus-
cipere. Neque enim in obscuro est,
quantam res tam sancta animi purita-
tem desideret. Unde si quo sinistro
casu, aut ætatis, aut occasionis illece-
bris, aut astu Dæmonis contaminati
sponsi essent, antè saltem, quàm so-
lenni inter se ritu contrahant, labem
animi omnem accuratâ Confessione
eluant, & in gratiam cum Deo redire
studeant: id nō fecerint, fœdissimo se

A a a sacri-

facrilegio, in ipsa Matrimonij susceptione, conspurcaturi. Leonem feminam ajunt, si quando cum Pardo congressa fuerit, non antè ad Leonem maritum redire, quàm fluminis aquis se totam probè abluerit. Et tantum reverentiæ Deo anima Christiana non habeat? Quin imò non maculæ tantùm abstergendæ sunt, sed curandum, ut magna quoque animi religiosi tenebritudine accedatur; quam ad rem, nisi fallor, plurimum conducet, obtutum primò in DEUM, Matrimonio præsentem, defigere.

XVI. Si, quod res est, dicere volumus, neque Sacerdos, neque Ecclesia, indissolubili illo nexu Conjuges inter se conjungunt; sed hoc DEUS ipse præstat: *Mulier, quam dedisti mihi*. Si enim Conjugem Marito daret Ecclesia, eosque inter se neceret, solvere & ipsa nodum posset, & facere, ne, qui fuerant, portò sint Conjuges. Hoc cum ipsa non possit, nec unquam exolvere hoc vinculo ligatos, solus nimirum Deus ligat, quos & solvere potest: Unde illud: *Quod DEUS conjunxit, homo non separet*. DEUS igitur hujus vestri connubij arbiter est; ille conjunctionem illam arctissimam perficit; ille Nuptiarum vestrarum verus Paranympus est; & sicut omnium oculis aspectabilis Nuptijs illis in Cana adfuit, ita omnium Christianorum Nuptijs non aspectabilis adstat. Hanc equidem cogitationem par esset excitare in vobis sensum pietatis tenebrum, & omnium actuum gestuumque compositionem religiosam, dum res ista minimè profana geritur: quæ

quidem pietas ac reverentia crescent, si oculos in vos ipsos conjicere non neglexeritis. Vos siquidem, ô Conjuges, vos estis, qui Sacramentum ita suscipitis, ut illud etiam ipsi mutuo vobis ministretis: vos, non alium, ejus Ministrum DEUS constituit.

XVII. Nunquam deinceps per omnem fortassis vitam res tam sacra vestro ministerio peragetur. Fieri quidem posset, ut vestrum alicui, nullo alio, ad id muneris destinato, ministro præsentem, sacro lavacro infantu us aliquis de vita periclitans esset abluendus: quo quidem casu Minister is esset necessarius illius Sacramenti: non tamen esset Minister eum in finem peculiariter electus à DEO, & ad quem ordinatio munere ejus Sacramenti collatio pertineret, sed quem DEUS ultima in necessitate, & præsentis Infantis periculo, non repudiaret. Non ita Laym. l. res in Matrimonio se habet; hujus e. 5. 11. 10. nim Ministri ordinati sunt Conjuges, p. 4. 5. 2. sic ut alium Deus admittat neminem, n. 2. cujus ministerio gratiam, eo Sacramento quasitam, accipere possint. Sacerdos tum Ministrum non agit, sed Ecclesiæ nomine eas partes obit, quas in contractu, qui Reipublicæ nomine illi adest, alias ratio non habendo; quoniam expediat Reipublicæ magno momenti res clanculum & sine arbitris non geri. At Conjuges cum formam non minùs, quàm materiam hujus Sacramenti suggerant, non tam partem in eo maximam, quàm totum efficere dicendi sunt.

XVIII. Atque ut crescat in vobis magni hujus Mysteriorum æstimatio perinde, ac

ac veneratio, in universam quoque Ecclesiam curiosum obtutum desigite; quæ in hoc vestro connubio illius agnoscit connubij perfectam imaginem, quo Christus eam DEI filius sibi despondit; expectatque inde novam sobolem, et vobis nascituram, quæ Animarum fidelium, & ejus gloriæ servientium numerus augeatur, & in fera secula propagetur. Utinam Conjuges Christiani, dum nexu illo tam sacro, quàm arcto inter se vincuntur, ad hæc, hisque similia, quæ fide Magistratâ docentur, mentis oculos attollerentur! nam illorum Matrimonia, ut esse debent honorabilia in his, quæ antecedunt, talia etiam forent in his, quæ comitantur; quæque sequuntur: ad quæ jam nunc transimus.

III.

XIX. Hanc rem duobus monitis, quæ vobis suggero, absolvo. Quid autem dico, suggero? Suggesterunt illa gemini & Magni Ecclesiæ Magistri Petrus & Paulus, illique complexi sunt, quidquid hoc in genere dici potest: ut scilicet Conjux Conjugem honoret, atque amet. Viri (sic S. Petrus maritos affatur) quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem. Maritus Conjugis caput est; negati id nequit; illius enim est hanc regere. At non ideo verum est, uxorem Mariti servam esse & mancipium, ut trahere illam pro arbitrio possit. Agnovit etiam Philosophus, inter subjectionem, quæ servus heri, & quæ uxor marito subicitur, latissimum parere discrimen: ac propterea Maritus non debet velle esse Caput dominandi

ambitione, ac fastu, sed providendi curâ ac miseratione, quod quidem more suo Augustinus pulcherrimè his verbis expressit: *Non principandi superbiâ, sed providendi misericordiâ.* Atque hæc causa fuit, cur Deus mulierem è viri costa effinxerit, ut ostenderet, ipsam debere esse lociam, minorè licet: si enim mancipium fingere eam voluisset, utique ex aliquo humerorum, aut pedum osse eam formasset. Non ego vobis hîc illos imitandos propono, quibus uxores volentibus imperant: procul ab hac absunt stultitiâ. Væ familiæ illi, in qua colus eni jus dicit! Lepidum quid de Sacerdotum sic dicta Gente Ælianus narrat. Apud hos cum sponsam domum duceret, ubi ejus limen attigerant, luctabantur inter se non ad speciem: qui enim vincebat, ad hunc dominandi illos intra parietes jus stabile, velut præmium fortitudinis, pertinebat. Non desunt hodie Mariti, qui ante luctam manus uxori dant: *Mulieres dominata sunt eis.* Hoc autem est pervertere statutum à DEO rerum ordinem, qui viro feminam, tanquam animo & consilio inferiorem, subiectam voluit. Hinc S. Ignatius Martyr vult, ut Christianorum Conjuges, ea veneratione Maritos suos prosequantur, ut ne nomine quidem illos suo compellere audeant, id quod in Sara quoque S. Petrus notavit, quæ Abrahamum Domini appellatione dignabatur. *Dominum eum vocans.* Ab hac porro mutuâ reverentiâ & honore sanè quàm longè absunt illi Conjuges, qui tam fœdis identidem se agno-

Aaa 2 gno-

gnominibus appellat, ut ne in profribulis quidem fœdiora audiri contingat. Perpendant isti, se mutuo hoc contemptu & indignâ tractandi ratione non se tantum, sed Sacramentum, quin Deum ipsum, Sacramenti & nexûs illius sacri causam, ut diximus principem, contemnere ac dehonestare. Et quid tali in Schola Liberi discant? Discant nimirum & ipsi se mutuo ejusmodi verbis injuriosis ac contumeliosis petere: discant, ubi grandiusculi evaserint, Parentes ipsos non aliter habere, nec reverentius, quam ipsi se mutuo habent; nec verebuntur, quidquid injurarum eorum ex ore audierant, malè dociles totum ipsis in faciem regerere: insigni enim verò pulcherrimi exempli fructu. Filij Hebræorum Matre Azotide nati, non Hebræâ, sed materna Azoticâ linguâ & idiomate loquebantur: quia nimirum hac crebrò loquentes Parentes audierant.

2, Esd. 13

XX. Eisi porò reverentiæ hujus patens amor est, quo se Conjuges prosequuntur, vicissim tamen illa amori huic conservando augendòque plurimum serviet; unde minime jam arduum erit alteri etiam obtemperare monito, quo Conjuges amare se invicem jubentur, siquidem felix ac beatorum suum esse conjugium velint.

ad Eph
5. 25.

Viri diligite uxores vestras sicut Christus Ecclesiam. Nobilem enim verò Ideam amoris Christianis Conjugibus Paulus proponit: *Sicut Christus Ecclesiam:* eaque re id procul dubio vult, ut & sanctus, & perpetuus ac stabilis ad finem usque hic amor sit. Alij uxorem

amant tantum, dum ætate floret & formâ: unde dicere de se isti possunt; duas se dies in omni vitâ jucundissimas expertos esse; primam, quâ Conjugem duxerunt; alteram, quâ eandem amiserunt. Amoris hujus exempla non pauca vel inter Ethnicos invenire est: alius proin assurgat animus Hominum Christianorum necesse est, qui probè meminisse debent præcepti illius divini: *Uxorem adolescentia tua ne despexeris.* Quo jubentur, non fastidire conjuges anus, quam juvenculas adamaverant. Et non senectus tantum, sed & morbi, egestas, & quidquid aliud in visam ingratiâque reddere conjugem potest, extinguere nunquam debet, quem maritus conjugi debet, amorem; siquidem imitari vult amorem, quo Christus fertur in Ecclesiam, semper quidem charam, amantemque, sed chariorem nunquam, quam cum gravissimis pressam ærumnis videt: *Viri diligite Uxores vestras sicut Christus Ecclesiam* h. e. beatam Reipublicam Christianam, si quo principio, eodem semper deinceps Christiani Conjuges se amore & affectu complecterentur? Sed verusissimus Hostis Demon, quâ arte ignem animavit, cum ardor esset profanus; eandem extinguit, cum jam ignes non essent, nisi Sacri: sic ut nefarius hic spiritus fontis illius dominus esse videatur, cujus aquæ tam accendere solebant faciem extinctam, quam extinguunt accensam. Et tamen Legum oraculo Uxor est Marito *Sociâ* L. ad res humana atque divina. Quin si SS. *versus C. de crim. expil. heredit.* Literas audire, earumque verbis stare volumus, oportet Conjugum unam fieri

fieri animam, spiritum unum. Quâ
causâ Malachias dixit; *Nonne unus fe-
cit, & residuum spiritus eius est?* Hoc
residuum spiritus S. Joannes Chryso-
stomus existimat esse Conjugem; per-
inde ac si Deus, sancti hujus Auctoris
opinione, partem aliquam spiritus vi-
talis Viro, residuum autem ejus Uxori
dederit. Unde pergit idem Prophe-
ta, *Custodite ergo spiritum vestrum*, id
est, ut Interpretes hunc locum acci-
piunt custodite vestram uxorem.

XXI. Quâ ergo atrociter contra
officij sui Leges delinquant viri illi tã-
tùm non in belluas mutati, qui uxores
ut hostes habent? *Propter hoc relinquet
homo patrem, & matrem, & adheret ux-
ori suæ.* Hæc fuit magna illa ac prin-
ceps Matrimonij lex. Adami ore à Deo
initio statim Mundi conditi promulga-
ta. Eam ad amissum implevit Chri-
stus DEUS Homo, de quo præcipue
tum Adamus loquebatur. Christus e-
nim, cum carnem nostram assumeret,
certo quodam modo, S. Augustini sen-
tentia, *Patrem reliquit*, ut servum in-
dueret, *reliquit Matrem*, cum ad pa-
tiendum moriendumque pro peccato-
ribus se conferret: idque totum eo fi-
ne, ut adhereret uxori suæ Ecclesie. Si
autem nostra spectemus Matrimonia,
Legis hujus usus & observatio ad ux-
ores potius, quàm maritos pertinere
videtur. Vir ut uxorem ducat, nec
Patrem sermè, nec Matrem, nec do-
mum deserit, in qua natus est: deserit
autem ista omnia Uxor, quæ maritum
sequitur. Feclit igitur Uxor (ita S.
Joannes Chryostomus maritum allo-

quitur) quod te facere par erat, & Pa-
rentes deseruit, ut tuæ se fidei crede-
ret, ea spe nixa, fore, ut quod supere-
rat vitæ, in pace transigeret, & tecum
juncta beatâ tandem perennitate poti-
retur. At tu pro eo, quod Parentum
loco illis, quos amore tui inducta
reliquit, perinde erga illam te geris, ac
nauticæ in tritemi turbæ præfectus,
nunc verbis, nunc verberibus pessimè
miseram multando. Quantum, pi-
o Superi! hæc immanitate tua abomina-
bilem te DEO facis! qui si præcipit,
ut vel inimicos tractemus clementer
& humaniter, quanto amplius expos-
cet à marito, ut pari modo habeat mi-
sellam illam, à DEO sibi donatam, ab
Ecclesia commendatam, quàmque ip-
se præsentem, & arbitro Parochopoli-
licitus est habiturum vitæ sociam, non
servam, & mancipium.

XXII. Neque verò admitto frigi-
dam illam excusationem, quâ quis as-
ferat, se jam amplius ferendo non esse.
Quid enim? An non, si tam delicato
est stomacho, ut d. gerere nihil possit,
neque quidquam, quod alij peccent,
tolerare, præstabat se solo vivere, nec
in dividuam vitæ cum alia societatem
inire? qui capite est cereo, radijs so-
laribus ne se exponat. Nossè debebat
illud, quod non illepidè de femina
Philosophus ille dixit, dum feminam
appellavit *Malum necessarium*, nam
et si hæc malum aliquod sit, absque eo
tamen familia non stat. Procul tamen
etiam ab eo absun, ut muros vos sur-
dòsque velim ad omnia Conjugum ve-
strarum errata: corrigendæ sunt, sed

non infans clamoribus, non verborum acerbitate, non injuriarum deteriorumque acervatione. Sic delinquentem monere, perinde foret, ac luto immergere manum, ut faciem alterius lavet. Subinde alium omnia dissimulanda sunt, ne severitas importuna malum exasperet: quisquis enim sibi persuadet se vi, flexi nesciã, nihil tandem non extorturum, discet tandem, in vitis canibus venationem nullo fructu successuque institui.

XXIII. Errant & in hoc Mariti, quod jus & aequitatem semper profectare arbitrentur, cum sæpe Uxor non malè sentiat, etiã cum alia à marito sentit; & quamquam fermè mulier nec providentiã, nec consilio plus quã maritus valeat, non uni tamen marito carò sterit Conjugis consilium non audisse. Henricus Secundus Galliarum Rex in ludis ac decursionibus equestribus, quæ in Margaritæ Sororis nuptijs maximo Equitum nobilissimorum concursu dabantur, plures æmulos magnã suã glor. à devicerat, sed non minore fermè periculo. Rogavit proin plus æquo audentem Regina, vellet potiùs deinceps spectator adesse ejusmodi certaminum & periculorum, quã illis suam deinceps Majestatem objicere. Sed Henricus laudis ac gloriæ appetentior, quã cautior, iterum per submissos nuncios monenti responderi jussit: *Ahuc semel, & non amplius.* Vates videri potuit, Rursum enim certamen cum Equite aliquo ausus, diffractæ lanceæ fragmento, per non bene clausæ cassidis hiatum in

oculum vi magna impacto, tam non obiter vulneratus est ut doloris vis, spalmo accedente, paucos post dies vitam extorserit. Tanto sterit huic Principi sapienter hortant. Conjugi non obtemperasse. Nec rarum hoc est, etiã plebejis aut privatis in familijs, ut neglecta cautæ Conjugis consilia, dissuadentis aliquam htem, certum quoddam commercium, & mercaturæ societatem improbantis, dehortantis à spondendo pro alio, exitium ac perniciem familiæ accersant.

XXIV. Igitur, finit Apostolus; *Unusquisque uxorem suam, sicut se ipsum, diligat: Uxor autem timeat virum suum.* Debet nimirum Uxor in Conjugem amor etiã ad reverentiam usque proficere; cum maritum illa ut vivam, à Deo sibi datam, vitæ morumque normam observare debeat; Quod vel ipsos Ethnicos non latuit; unde Philosophus, *Existimare debet mulier mores viri esse legem vitæ suæ, impositam sibi à Deo per conjunctionem Matrimonij.* Desipiunt profectò idcirco illæ, quæ mala omnia precantur ijs, quorum operã initus, perfectusq; est contractus connubialis. Nec rectè us illæ sapiunt, quæ omnis diffensionis causam in unum semper maritum rejiciunt. Si, quã esse deberet, prudentiã ac tolerantiã Conjux esset, si non maledictis certaret & execrationibus, sed Deo precibus causam suam studiosè commendaret, nã illa tandem maritum lucraretur, ut suos tam multæ altæ virtute inclitæ lucrata sunt. Sunt, qui di. Duell. 5
caut, Taurum ferocem olivæ alligatū. 2. 6. 45
man-

mansuescere. Quæ pacem domi amat, genium mariti pernoscere curet, ei que obsecundare. Sic, qui Elephantis regendis præfunt, nunquam candidis vestibus induuntur, propterea, quòd hunc colorem belluæ ista horreant: qual autem bubalos regunt, rubei coloris vestes procul habent, cum istius coloris aspectu bestias has efferari constet. Est aliqua, quæ nec rixari, nec exprobrare suo marito delicta cesset, & expectat, ut maritus se emendet. Facilius equidem ventos venti concludetis, quàm ut coconvitiando maritum respicere doceatis. Increpando reddetis deteriorẽ, quem suscipi ad Deum preces, tolerantia, mansuetudo nullo negotio corrigerent. Quam penulam calente sole sponte quis abjiceret, frigido spirante à Septentrionibus vento quàm arctissimè sibi idem astringet: sic quas maritus desereret familiaritates, si uxor modum in monendo haberet; frequentantur & retinentur concumaciùs, cum illa modum nescit, & accerbè tantùm increpat. Sed ad finem accedamus.

XXV. Duplicis conditionis eos intueor, qui me audiunt. Alii jam sunt Conjuges; alij Matrimonia meditantur. Illis jam integrum non est præstare, quæ Conjugij pacis præmittenda dixi. Superest proinde, ut ad ea animum applicent, quæ consequuntur, hæcque ratione sua honorent conjugibus. Insuper si ad ineunda hæc inducti sunt causis & rationibus humanis tantùm, aut medijs usi sunt parùm idoneis, quin & peccaminosis, eorum sequantur exemplum, qui ad insta-

bili solo inædificârunt: hi enim alla-
ciunt fundamenta, & firmius solū sub-
jiciunt. Ad Deū se vertant, eosque de Ma-
trimonio sensus induant pios sanctos-
que, quibus ad hanc diem carebāt. An-
te omnia curæ ipsis sit detestari, quid-
quid antè, quàm ratum esset Conjugi-
um, peccârunt: arcanum hoc est, quo
pax atque concordia, diu aliquà ex fa-
milia exules, reduci possunt. Quid-
quid enim sinistra ejusmodi Conjugi-
bus accidit, fructus sunt illius potesta-
tis, quam malus Dæmon inde usque à
Matrimonio inito in eos obtinuit. *Qui*
Conjugia ita suscipiunt, ut Deum à se. *Tob. 6.*
& sua mente excludant, habet potesta- *371*
tem Dæmonium supra eos. Verba hæc
sunt, quibus Deus nos erudit Raphaël-
lis Archangeli ore, quantum sibi no-
ceant; qui à peccato connubia ordiun-
tur. Necessè igitur est admissi mali re-
tractatione, dolore ac pœnitentia ve-
râ, precibus ad Deū, piarumque actio-
num constantiâ & assiduitate mali ra-
dicem aggredi, destruendo, quidquid
de peccato superest, & dissensionis ac
discordiarum spiritui auferendo, quid-
quid illi juris competebat ex noxis,
quæ in contractu admittæ fuerant.

XXVI. Altera conditio est eorum,
qui nullo dum nexu devincti sunt. Hi,
cum contrahendi connubij opportu-
nitas fuerit, rebus suis diligenter invi-
gilent, nec dubitent, quin ex modo &
adjunctis, quæ in contractu isthoc ob-
servabunt, magnam partem pendeat
& reliquæ deinceps vitæ, atque etiam
salutis æternæ negotium. Glorietur
sponsa, si & ipsa cum illa alia dicere
DEO possit: *Consensu suscipere virum* *Tob. 3.*
cum *181*

cum timore tuo. Si nimirum non ipsa prior maritum quærat, non prior invitis, aut infcisi parentibus se despondeat. Si Majorum arbitrium non ad suum inflectat, sed illorum ipsa sequatur: *Consensu.* Et si is consensus cum Dei timore conjunctus sit, *cum timore tuo.* Si ante ræum connubium illa familiaritas cavè declinata, quæ tam facilè animû inficit; si itum ad Matrimonium In Ecclesiæ oculis perficiendû eo fine, eâ fide, eâ reverentiâ, quas functio tam sancta exigebat: si denique nexu illo intimo jam contracto vixerit cum ma-

rito unanimis planè & concors cedendo, ubi æquitas sinebet, mariti voluntati *Cum timore Dei.* Hac ratione tam sanctâ quicumque connubio juncti fuerint, dubitare non debent, quin eorum ad Nuptias vocatus Jesus ad fuerit, iisdemque bene precatus sit, quarum quidem precum virtute vitam hanc mortalem tranquillè sanctèque exigent, consummatam perfectamque beatitatem in Immortali illa felicissimè Christo jam aspectabili formâ bene precante, consecuturi.

DISCURSUS XXVI.

De criminis Adulterii fœditate.

1.

Aud quaquam temerè locutus est magnus Propheta Nathan, cum Davidi Regi parati Adulterij deformitatem

2. Reg.
12.

ob oculos positurus, appositissima illa in Parabola, de ore ab opulento hospite pauperi ablata, ad cœnam adventanti peregrinè amico parandam, crimen illud fœditissimum cum furto comparavit. Nam & Adulter fur est, & insignis; dum non rem, sed honorem aufert alteri; nec domesticam turbat quietem ac pacem effringendo cistas, claves adulterando, sed prolem illegitimam in familiam intrudendo: nec naturæ tantùm legibus, ut fures honorum caducorum, sese opponit, sed ipsas ad eò gra-

tia Leges conculcat; profanando Sacramentum, quod præceris magnam dicere Apostolo placuit; *Sacramentum hoc magnum est in Christo.* & in Ecclesia. Quare si usus obinuit, ut furem, si aliter non licet, clamoribus insequantur, qui jacturam passi sunt; *Tenete furem, tenete furem,* vociferantes; jure etiam meritissimo iisdem vocibus contra adulterû clamabitur: *Tenete furem, mactate furem:* Constitui hodie palàm facere, quòd ad condemnandû adulterum, ita contentissima voce clament, Ratio intra ipsum, circa ipsum Leges, & supra ipsum Deus ipsemet. Id quod profectò sufficere debet, ut effrontes hi fures sese à furis istis abstineant; cum & lupi sæpe agnellû dentibus jam prehensum, excidere sinant, cum